

محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی

عاملی کارآمد در سازمان‌های آموزشی

مؤلفین:

هما جمشیدی

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

آموزش و پرورش استان مازندران

(شهرستان ساری ناحیه ۲)

مدرس مرکز آموزش ضمن خدمت فرهنگیان

فضیله روحانی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

این اثر مستخرج از پایان‌نامه با عنوان (بررسی تأثیر محبوبیت معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر سال اول دوره دوم متوسطه شهرستان ساری) پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری بوده و تمامی حقوق آن متعلق به دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری است.

سرشناسه: جمشیدی، هما، ۱۳۴۷.

عنوان و نام پدید آور: محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی عاملی کارآمد در سازمان های آموزشی/ مولفین: هما جمشیدی، فضیله روحانی

مشخصات نشر: ساری: علیم نور، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۳۴ ص: مصور، جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۱-۳۳-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیبا.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۲۹ - ۱۳۴.

موضوع: معلمان - روابط با شاگردان

موضوع: معلمان - اخلاق حرفه‌ای

موضوع: معلمان - روابط حرفه‌ای

موضوع: اسلام و آموزش و پرورش

شناسه افزوده: روحانی، فضیله، ۱۳۳۰.

رده بندی کنگره: I.B ۱۰۳۳/ج ۸ م ۱۳۹۳۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱۱۰۲۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۵۹۵۸۷

شناسنامه کتاب

◀ نام کتاب: محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی عاملی کارآمد در سازمان های آموزشی.

◀ مؤلفین: هما جمشیدی، فضیله روحانی

◀ تألیف: امور رایانه و منقحه بندی: آیدا طیبی.

◀ طرح روی جلد: شهربانو فرخی.

◀ ویراستار: آیدا طیبی.

◀ تدوین: علی گل افشانی.

◀ تیراژ: ۵۰۰ نسخه.

◀ ناشر: انتشارات علیم نور.

◀ چاپ و صحافی: پیشگام.

◀ نوبت چاپ: ۱۳۹۳.

◀ قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال.

تمامی حقوق این اثر متعلق به دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری بوده است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است)

مرکز پخش: ساری - میدان امام - بلوار دانشگاه - پایین تر از حوزه هنری - کوچه گل نرگس - جنب چاپ مازند گستر

۰۱۱۳۳۲۷۳۸۷-۰۹۱۱۲۵۵۹۸۴۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیش گفتار مولف
۱۱	پیش گفتار ناشر
۱۲	تقدیم

بخش اول: مفاهیم و کلیات

۲۲	مقدمه
۲۳	بیان مسأله
۲۴	ضرورت و اهمیت
۲۷	چرا باید نوجوان و جوانان را بشناسیم؟
۲۸	نوجوانی چه دوره‌ای است؟
۲۹	نوجوانی چه سببی را در بر می‌گیرد؟
۳۰	اهمیت دوره نوجوانی
۳۰	دوره نوجوانی از دیدگاه مکتب اسلام
۳۳	ویژگی‌های مهم تربیت دوره بلوغ (نوجوانی و جوانی)
۳۴	ویژگی‌های رشد و تربیت نوجوانان
۳۴	بلوغ جنسی
۳۶	اتمام ساختار ذهنی
۳۷	معناترایی و نگرش مذهبی
۳۹	عدم ثبات عاطفی
۴۲	آزادی خواهی و استقلال طلبی
۴۴	آینده نگری
۴۶	تجدد طلبی و مدرنیسم
۴۸	مشکل سائقه جنسی
۵۱	رقابت و همکاری
۵۲	خیالبافی
۵۴	ترس
۵۵	گوشه گیری و کمرویی
۵۶	توجه به خود و خودنمایی
۵۷	هویت یابی
۶۰	نیازها و احتیاجات جوانان

- ❖ نیاز به بدن سالم و سلامت روح نظام اجرایی نیمه سازگاران
- ❖ نیاز به رشد اخلاقی
- ❖ نیاز به فهم ارزش و اهمیت امور هنری
- ❖ نیاز به ارزش‌های دینی و معنوی
- ❖ نیاز به درک اهمیت خانواده
- ❖ نیاز به فهم به روش علمی و نقش علوم در زندگی بشر
- ❖ نیاز به درک این که چگونه باید اوقات بیکاری را صرف کرد؟

- نوجوانی و بلوغ و ضرورت توجه به بهداشت روانی - جنسی در دانش‌آموزان ۶۲
- نقش مدرسه در تأمین بهداشت روانی دانش‌آموزان ۶۵
- نقش و تأثیر معلم در تأمین سلامت روانی دانش‌آموزان ۶۵
- انگیزش پیشرفت ۶۶

بخش دوم:

آنچه یک معلم باید بداند؟

- مقدمه ۷۲
- ویژگی‌های ضروری یک معلم خوب ۷۳
- دیدگاه کورتاجن درباره ویژگی‌های ضروری یک معلم خوب و دلالت‌های فلسفی ۷۴
- خوب بودن یک معلم به چه معناست؟ ۷۷
- تحلیل نسبت ماهیت ویژگی‌های ضروری یک معلم ۷۷

- ❖ سطح شرایط محیطی
- ❖ سطح رفتارهای معلم
- ❖ سطح صلاحیت‌ها

- صلاحیت معلمی ۷۸
- صلاحیت‌های ضروری حرفه‌ی معلمی را می‌توان در سه حیطه طبقه‌بندی کرد ۷۹

الف) صلاحیت‌های شناختی اصل اصالت معنویت

ب) صلاحیت‌های عاطفی

ج) صلاحیت‌های مهارتی

نقش مباحث اصول و فلسفه‌ی تعلیم و تربیت در صلاحیت‌های شناختی معلم..... ۸۰

الف) بعد جامعیت

ب) بعد تعمق

ج) قابلیت انعطاف

الف) بعد جامعیت ۸۱

❖ ارتباط دادن مسائل کهنی و آتی به هدف‌های دور

❖ به کار بردن قوه تعمیم

❖ توجه داشتن به جنبه‌های نظری

ب) بعد تعمق ذهنیت فلسفی ۸۳

❖ پرسش و کنکاش کردن در مورد آن چه دیگران مسلم و بدیهی فرض می‌کنند

❖ کشف امور بنیادی و بیان آن‌ها در هر موقعیت

❖ قضاوت و حکم کردن بر مبنای روش فرضیه‌ای- قیاسی

❖ توجه داشتن و حساس بودن به اشارات و معانی ضمنی هر موقعیت

ج) بعد انعطاف پذیری ذهنیت فلسفی ۸۵

❖ رها ساختن خود از جمود روان شناختی

❖ توجه داشتن به مسایل مورد بحث از جنبه‌های گوناگون

❖ ارزش‌سنجی افکار و نظر به‌های دیگران بدون توجه به منبع آن‌ها

❖ شکیبایی در قضاوت موقت و مشروط و علاقه‌مند به اقدام در موقعیت مبهم نامشخص

تحلیل مفاهیم و اصطلاحات ۸۷

حل مسایل عمومی ۸۷

رشد و افزایش توان قانع‌کنندگی ۸۸

نقش مباحث فلسفه‌ی تعلیم و تربیت در صلاحیت‌های مهارتی معلم ۸۹

مهارت‌های نوشتاری ۸۹

مهارت ارتباطی ۸۹

نقش مباحث فلسفه‌ی تعلیم و تربیت در صلاحیت‌های عاطفی معلم ۸۹

برخوردار شدن از وحدت شخصیت

برورش دادن حس همدلی و سعه صدر

تقویت کردن و پرورش دادن روحیه‌ی کنجکاوی

نقش مباحث فلسفه تعلیم و تربیت در سطح اعتقادهای معلم ۹۰

نگرش معلم نسبت به ماهیت دانش ۹۳

نقش مباحث فلسفه‌ی تعلیم و تربیت در سطح هویت حرفه‌ای معلم ۹۶

سطح هویت معلم

نقش مباحث فلسفه‌ی تعلیم و تربیت در سطح رسالت معلم ۹۸

سطح رسالت معلم

نگرش معلم نسبت به جهان هستی ۹۸

۹۹	نگرش معلم نسبت به چستی و غایت تربیت.....
۱۰۰	ایجاد خودآگاهی و انسجام در اهداف شخصی دانشجو- معلمان.....
۱۰۱	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۱۰۱	ویژگی‌های معلم محبوب.....
۱۰۲	مهمترین ویژگی معلم محبوب.....
۱۰۲	الف) بینش عقیدتی و تعهد و ایمان قلبی و عملی به اصول و ارزش‌ها.....
۱۰۳	ب) خصوصیات شخصی.....
۱۰۳	ج) ویژگی‌های حرفه‌ای.....

	✓ عشق و علاقه به شغل معلمی
	✓ علاقه‌مندی به دانش‌آموزان
	✓ آشنایی با اصول تعلیم و تربیت
	✓ توانایی ایجاد رابطه بین جامعه و مدرسه
	✓ شناخت تفاوت‌های فردی
	✓ احساس مسئولیت و وظیفه‌شناسی
	✓ دارا بودن قابلیت درک و پذیرش انتقادهای منطقی
	✓ تسلط بر موضوع درس
	✓ مطالعه مداوم و مستمر
	✓ عدالت و دאوری دراست
	✓ ارزشیابی از کار خود
	✓ مهربانی و همدردی با دانش‌آموزان
	✓ آگاهی از فنون و مهارت‌های تدریس
	✓ آگاهی از روش‌های تربیتی اسلام
	✓ صبر و بردباری
	✓ داشتن روحیه تعاون و همکاری با دیگر همکاران
	✓ انعطاف‌پذیری
	✓ وفای به عهد
	✓ دوری از تبعیض
	✓ آراستگی
	✓ برخورداری از نعمت بیان
	✓ رعایت به نظم و مقررات
	✓ امانت‌داری
	✓ خوش اخلاقی
	✓ ابتکار و خلاقیت معلم
	✓ احترام متقابل
	✓ مشارکت دادن دانش‌آموزان در فرایند یادگیری و خودداری از جدال و ستیزه‌جویی در بحث
۱۱۸	تأثیر شخصیت علمی معلم بر فرایند تدریس.....
۱۱۹	ویژگی‌های شاگردان و تأثیر آن بر فرایند تدریس.....
۱۲۰	روابط انسانی و تأثیر آن در فرایند یاددهی- یادگیری.....
۱۲۴	چکیده.....
۱۲۵	خلاصه کلام.....
۱۲۹	فهرست منابع و مآخذ.....

پیشگفتار مولفین

عصر ما این امر مسلم گشته است که رفتار فرد و بشر نتیجه موفقیت‌ها و عوامل متعددی هستند که مهمترین آنها خانواده، مدرسه و اجتماع هستند. هنگام طفولیت و کودکی این سه عامل اساس شخصیت فرد را پی‌ریزی کرده و پایه رفتارهای بعدی او را استوار می‌سازد. اگر خانواده، مدرسه و اجتماع هر یک وظایف خود را به خوبی انجام دهند شانس موفقیت کودک در زمان بلوغ و بزرگسالی افزایش خواهد یافت و برعکس چنانچه پارامترهای یاد شده به هر دلیلی از انجام وظایف خود قصور بورزند، سازگاری فرد در دوران جوانی و بزرگسالی بسیار دشوار و در برخی مواقع غیرممکن خواهد شد. تاثیر خانواده در رفتار کودک بیشتر در دوران قبل از مدرسه است و پس از آن مسئولیت مدرسه در تربیت کودک سنگین‌تر خواهد شد.

کودکان ایرانی در سن ۶ سالگی وارد مدرسه می‌شوند و اکثر آنها وقتی از مدرسه بیرون می‌آیند به سن بزرگسالی رسیده‌اند. بنابراین طبیعی است که انتظار داشته باشیم این مدت طولانی بر تک تک آنها اثر عمیقی داشته است.

مخصوصاً اولین سال ورود به مدرسه که در آن واقعیت‌ها و رویدادهای زیادی اتفاق می‌افتد غم دوری از مادر، وابستگی به معلم و... چنان در ذهن کودک نقش می‌بندد که تا آخر عمر به یادش می‌ماند. مدرسه از نظر عاطفی خشنی است.

به رغم تلاش‌های خانواده، مدرسه، معلم و حتی خود شاگرد به منظور هرچه بهتر اداره شدن مدرسه، مفید بودن کلاس مدرسه و سالم بودن روابط اجتماعی کودکان با یکدیگر و کودکان با مدرسه، گاهی مشکلات زیادی در این عرصه دیده می‌شود. دلایل عدم سازگاری دانش‌آموز با مدرسه بسیار زیاد است. برخی از آنها از وجود خود شاگرد نشات می‌گیرد، برخی دیگر ریشه در خانواده و مسائل اقتصادی و اجتماعی دار و بالاخره بعضی دیگر از مدرسه ناشی می‌شود.

پژوهشگران دشواری‌های دانش‌آموزان را از دید معلمان تحقیق کرده‌اند: براساس یافته‌های این محققان بیشترین دشواری‌های دانش‌آموزان از نگرش منفی آنها سرچشمه می‌گیرد. در این میان نقش معلم در ایجاد نگرش مثبت در کودکان نسبت به مدرسه و کلاس درس از اهمیت خاصی برخوردار است که کودک در آنجا شایستگی، شکست، موفقیت، محبوبیت، انزوا و... را تجربه می‌کند او با راهنمایی‌های معلم می‌فهمد که برای ارزش داشتن باید موفق شود. کودک به کمک معلم به موفقیت‌هایی دست می‌یابد که اعتماد به نفس در او ایجاد می‌نماید. مهمترین و موثرترین فرد در هر موسسه تربیتی عبارت است از معلم. به دلیل اهمیت فوق‌العاده معلم لازم است بدانیم که او دارای چه نوع صلاحیت علمی و شخصی است. مهمترین شرط معلمی از لحاظ بهداشت روانی این است که او با کمال صمیمیت و خلوص نیت، کودکان را دوست بدارد و از رفتار آنان آزرده نگردد بلکه با صبر و حوصله و خوشرویی سعی کند به عمق مشکلات کودکان پی‌برده در حل این مسائل تا حد ممکن بکوشد. چون کودکان قسمت عمده‌ای از ساعات روزانه خود را در مدرسه و تحت تاثیر آموزگاران می‌گذرانند، بنابراین ضروری است که معلمان با اصول بهداشت روانی آشنا شده و مسائلی از قبیل ماهیت امراض روانی و علل و روش‌های پیشگیری را بیاموزند. مجموعه حاضر در راستای شناسایی قلمروهای گوناگون حوزه علوم تربیتی و روان‌شناسی کاربرد دارد.

این کتاب قابل استفاده اساتید دانشگاه، برنامه‌ریزان، دانشجویان رشته‌های (علوم تربیتی کلیه گرایش‌ها، سازمان‌ها بویژه آموزش و پرورش و مراکز آموزش عالی) و همه کسانی که با رویکرد یاددهی و یادگیری سر و کار دارند مفید می‌باشد و از این روش به عنوان یک روش مطلوب در آموزش و یادگیری در این رشته‌ها، بهره گیرند. در پایان از همه خوانندگان محترم تقاضا نمودیم نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس پست الکترونیکی ارسال نموده و مولفین را از نظرات ارزشمند خود بهره مند سازند.

به بسم الله الرحمن الرحيم است

کرت فتحی زفتاح علیم است

در جهان امروز پژوهش و تحقیق، اساس و بنیاد همه پیشرفت ها و توسعه امور محسوب می شود. به طوری که «توانایی» در گرو «دانایی» است و می توان گفت بدون دانایی، توانایی جایگاهی ندارد. همان طوری که حضرت علامه ابوالفضائل حسن زاده آملی حفظه الله فرموده است :

منم آن تشنه دانش که گر دانش بود آتش

مرا اندر دل آتش همی باشد نشیمن ها

انتشارات «علیم نور» از زمان تاسیس و شروع فعالیت خود، همواره تلاش وافر در جهت بسط و توسعه علوم و امور فرهنگی داشته است. به طوری که دستاوردهای متعددی در خصوص نشر امور علمی از خود به جای گذاشت. کتاب حاضر منبع مناسب، مفید و ارزشمندی برای سطح رشد و توسعه در زمینه علوم تربیتی و روان شناسی خواهد بود. مولفین هدف اصلی از انجام این مجموعه را بررسی تأثیر محبوبیت معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می دانند. انتشارات «علیم نور» این افتخار را دارد که در زمینه نشر و توسعه علمی از نظرات ارزشمند مولفین محترم بهره مند گردیده و این افتخار را دارد که کتاب های بعدی این مولفین را به چاپ برساند. امید است استادان، دانش پژوهان و صاحب نظران، جهت اصلاح بیشتر کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار، از ارائه پیشنهادات و نظرات خود به این مرکز دریغ نمایند.

«مدیریت انتشارات علیم نور»

Alimonnoor@Yahoo.com

